

COVID-19 EERSTE LIJN BAROMETER

Weekrapport huisartspraktijken, CRA's, triageposten
7/05/2020 – 13/05/2020

Eerstelijnszorgverleners vormen de frontlinie in de strijd tegen het coronavirus. Een **consortium** van academische centra, koepels van beroepsorganisaties waaronder Domus Medica en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn werkten in ijlt tempo en in samenwerking met enkele start-ups een monitoringsysteem uit om de druk op de eerstelijnszorg in kaart te brengen. Zo moet sneller duidelijk worden waar er problemen opduiken in de eerstelijnszorg om vervolgens gerichte oplossingen te kunnen aanbieden. Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid.

Meer info over het project vindt u op <https://www.vivel.be/covid19monitoring/project/>

Executive summary weekrapport.....	1
Algemene informatie over de barometer	1
Bereik van de barometer in de afgelopen week.....	2
Huisartsen, CRA's en triageposten in de afgelopen week.....	3
Apothekers in de afgelopen week.....	6
Vroedvrouwen in de afgelopen week	7
Achtergrondinformatie	8

Executive summary weekrapport

- In de triageposten stijgt de werkdruk nog steeds. We zien ook in de commentaren dat ze nog steeds aangeven dat ze niet genoeg middelen, beschermingsmateriaal en personeel hebben voor het aantal testen dat van hen verwacht wordt.
- In de luchtwegklachten zien we nu een stabilisatie. 15% van de consultaties heeft ermee te maken en dit percentage neemt niet verder af. Natuurlijk zijn er ook andere oorzaken van de luchtwegklachten die niet te maken hebben met COVID-19.
- Bij de apothekers is de situatie terug genormaliseerd ten opzichte van de verhoogde belasting van vorige week. Toen kregen ze veel extra vragen omtrent de mondmaskers.
- Bij vroedvrouwen wordt de barometer vooral gebruikt om lokale problemen te melden. De cijfers lijken hoog maar geven dus een vertekend beeld.

Algemene informatie over de barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer werd op 19 maart voor het eerst gelanceerd voor de huisartsen. Sindsdien zijn er nog verschillende beroepsgroepen bijgekomen en is de vragenlijst in heel België al meer dan 41 000 keer ingevuld door de verschillende zorgverleners.

De huisartsen lopen al het langst en hier hebben we al 3 467 unieke praktijken kunnen bereiken. Deze praktijken vertegenwoordigen ongeveer 8 700 unieke artsen.

Bereik van de COVID-19 eerste lijn barometer over de volledige periode

					
Huisartsen	Praktijken	Woon- en zorgcentra	Apothekers	Triageposten	Vroedvrouwen
8 669	3 467	913	1 097	221	313

Bereik van de barometer in de afgelopen week

De rapporten op vrijdag handelen telkens over de formulieren die verwerkt werden in de afgelopen week. In de **periode van 7/05/2020 tem 13/05/2020** hebben we bijna 3 300 ingevulde vragenlijsten ontvangen over heel België. 75% van de antwoorden kwamen van Vlaanderen, 17% van Wallonië en 8% van Brussel.

Vlaanderen
75%

Wallonië
17%

Brussel
8%

In Vlaanderen waren deze week 22% van de huisartsen en 22% van de CRA's vertegenwoordigd in de formulieren. Voor de apotheken en vroedvrouwen was dit respectievelijk 2% en 4%.

De triageposten kunnen dagelijks rapporteren (7x), de huisartsen en de CRA's enkel de weekdays (5x) en de andere beroepsgroepen op maandag en woensdag (2x). In de laatste 7 dagen werden in totaal ongeveer 2 500 formulieren ingevuld voor alle beroepsgroepen in Vlaanderen samen. Bij de huisartsen worden de formulieren per praktijk ingevuld. Hier zien we dat huisartsen en de CRA's gemiddeld respectievelijk 2,8 en 1,7 keer per week rapporteren. Voor de triageposten ligt dit op 2,3 dagen op zeven. De apothekers en de vroedvrouwen rapporteren beiden gemiddeld net meer dan eenmaal per week.

Bereik CoViD19 eerste lijn barometer afgelopen week in Vlaanderen¹

					
	Huisartsen	Woon- en zorgcentra	Apothekers	Triageposten	Vroedvrouwen
Percentage antwoorden per beroepsgroep	22%	22%	2%		4%
Aantal bereikte deelnemers	1 609	183	56	48	30
Gemiddeld aantal antwoorden per week	2,8	1,7	1,1	2,3	1,3

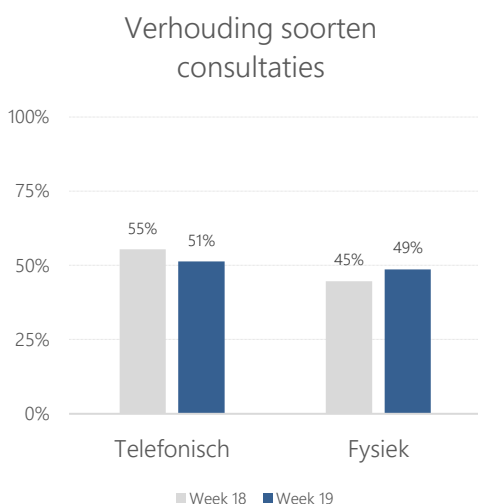
¹ De totale cijfers voor de beroepsgroepen in Vlaanderen zijn de volgende: 7.184 actieve huisartsen, 819 CRA's, 2.538 apotheken (per apotheek, niet apotheker) en 676 eerstelijns vroedvrouwen. De triageposten fluctueren te snel en hiervan werd geen percentage berekend.

Huisartsen, CRA's en triageposten in de afgelopen week

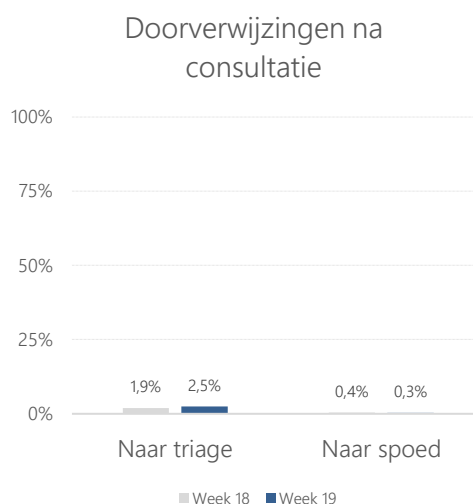
Voor de verdere analyses in dit rapport vertrekken we voor elke praktijk van het laatste formulier dat in de periode van 7/05/2020 – 13/05/2020 ingevuld werd.

Consultaties & doorverwijzingen

Huisartsen doen zowel fysieke als telefonische consultaties. Tijdens iedere consultatie kunnen ze ook beslissen om de patiënt door te verwijzen naar een triagepost of spoed. Bij de huisartsen zien we dat het aantal telefonische en fysieke consultaties nu ongeveer gelijk is (zie Figuur 1). Het aantal doorverwijzingen naar triage (2,5%) en spoed (0,3%) blijft laag (zie Figuur 2).

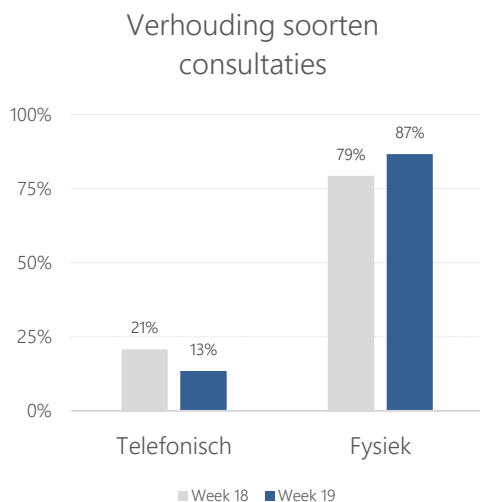

Figuur 1: Verhouding van soorten consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

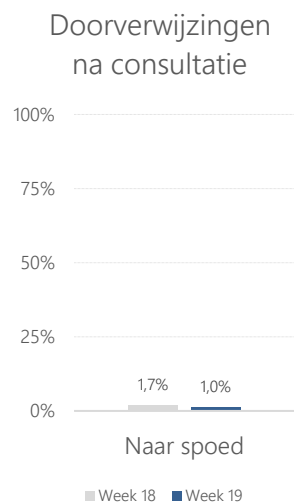

Figuur 2: Doorverwijzingen naar triageposten en spoed na consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

Ook bij de triageposten zien we een verdere toename van het aantal fysieke consultaties. In tegenstelling tot bij de huisartsen gebeurt het overgrote deel van de consultaties in de triageposten fysiek (zie Figuur 3). De doorverwijzingen naar spoed blijven met 1,0% ook hier laag (zie Figuur 4).

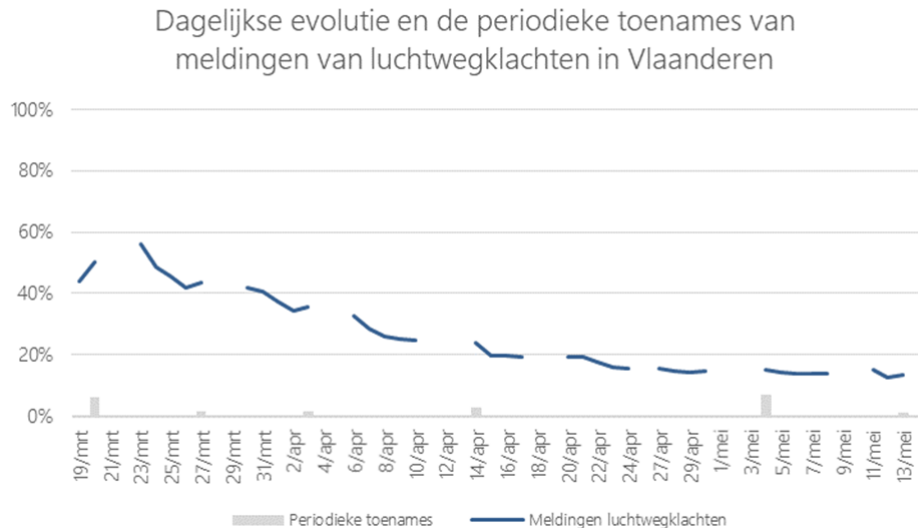
Figuur 3: Verhouding van soorten consultaties in de triageposten in Vlaanderen

Figuur 4: Doorverwijzingen naar spoed na consultaties in de triageposten in Vlaanderen

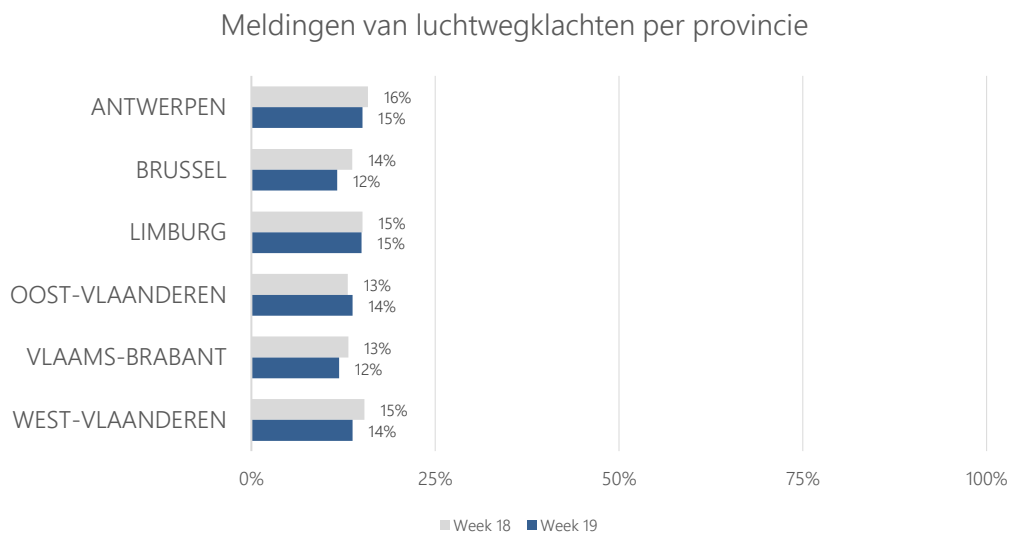
Luchtwegklachten

Globaal genomen was 14% van de telefonische en fysieke consultaties deze week gewijd aan luchtwegklachten (zie Figuur 5). Dit is hetzelfde als vorige week en lijkt aan te tonen dat er een einde is gekomen aan de daling van de afgelopen weken. Niet alle luchtwegklachten zijn natuurlijk te wijten aan COVID-19 en ook patiënten met lichte luchtwegklachten bellen naar de huisarts.

Figuur 5: Aantal gevallen waarin luchtwegklachten gemeld worden bij huisartsen

Als we naar de resultaten per provincie kijken zien we kleine verschillen, maar geen grote uitschieters (zie Figuur 6). Voorlopig lijkt niets te wijzen op een nieuwe lokale uitbraak.

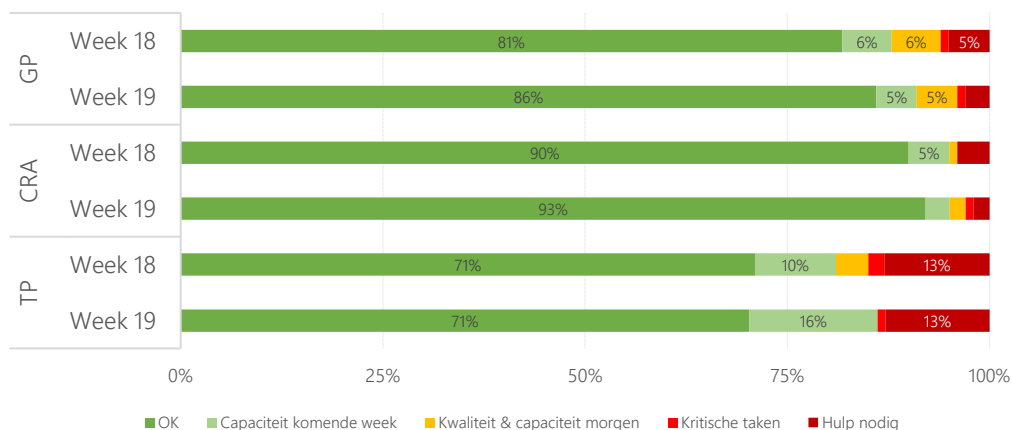

Figuur 6: Aantal gevallen waarin luchtwegklachten gemeld worden bij huisartsen per provincie

Belasting huisartsen, CRA's en triageposten

Ten opzichte van vorige week zien we geen grote verschillen in de belasting. De grootste nood aan hulp situeert zich nog steeds bij de triageposten. 13% geeft daar aan hulp nodig te hebben (zie Figuur 7). Dit is waarschijnlijk te wijten aan het grote aantal testen dat ze doen. In de commentaren komt nog steeds terug dat ze niet genoeg middelen, beschermingsmateriaal en personeel hebben voor het aantal testen dat van hen verwacht wordt.

Belasting - Huisartsen

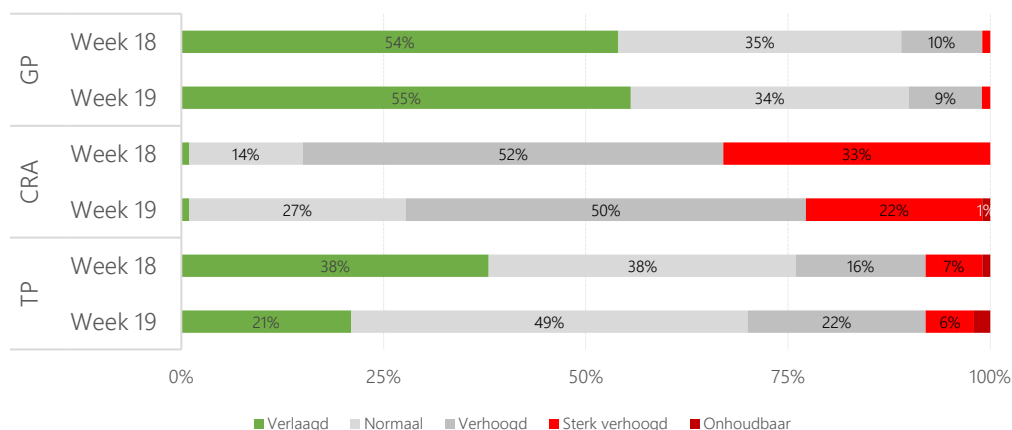

Figuur 7: Procentuele verdeling van de verschillende soorten werkbelasting bij de huisartsen

Werkdruk huisartsen, CRA's en triageposten

In de statistieken over de werkdruk zien we een bevestiging van de moeilijker omstandigheden bij de triageposten (zie Figuur 8). Bij de CRA's zien we net opnieuw een verbetering. Dit lijkt erop te wijzen dat de situatie daar eindelijk onder controle geraakt. Voor de huisartsen is de situatie heel gelijkaardig aan de vorige week.

Werkdruk - Huisartsen

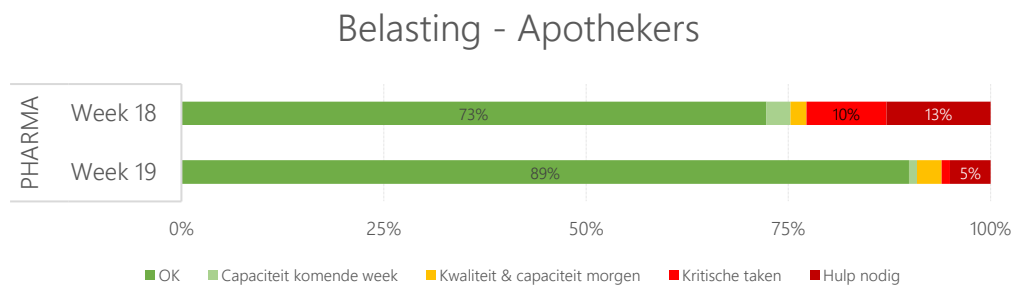
Figuur 8: Overzicht van de melding van werkdruk door de huisartsen

Apothekers in de afgelopen week

Voor de verdere analyses in dit rapport vertrekken we voor elke praktijk van het laatste formulier dat in de periode van 7/05/2020 – 13/05/2020 ingevuld werd.

Belasting apothekers

Bij de apothekers is de situatie deze week verbeterd. Negen op de tien apothekers geven nu aan dat alles in orde is. De apothekers die hulp nodig hebben of die problemen hebben met hun kritische taken zijn fel verminderd (zie Figuur 9). Vorige week was er een plotse toename aan vragen omtrent mondklappers die de hogere cijfers van vorige week kunnen verklaren.

Figuur 9 Procentuele verdeling van de verschillende soorten werkbelasting bij de apothekers

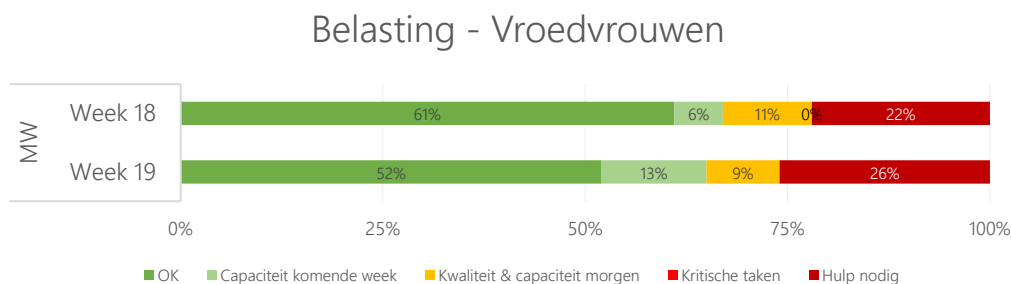
Vroedvrouwen in de afgelopen week

Voor de verdere analyses in dit rapport vertrekken we voor elke praktijk van het laatste formulier dat in de periode van 7/05/2020 – 13/05/2020 ingevuld werd.

Belasting vroedvrouwen

Bij de vroedvrouwen rapporteert slechts een klein deel (4%), maar ze worden wel snel gecontacteerd door hun beroepsorganisatie. We zien een hoog percentage (één op vier) vroedvrouwen die aangeven dat ze hulp nodig hebben (zie Figuur 10). Dit kan echter een vertekend beeld geven wetende dat de vragenlijst vooral wordt ingevuld door vroedvrouwen die specifiek problemen hebben.

Het voornaamste probleem is een tekort aan persoonlijke beschermingsmiddelen bij de zorg voor een COVID-19 zwangere of kraamvrouw. Slechts een klein aandeel vroedvrouwen komt hiermee in contact en in deze gevallen bezorgt de Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen (VBOV) hun het benodigde materiaal.

Figuur 10 Procentuele verdeling van de verschillende soorten werkbelasting bij de vroedvrouwen

Achtergrondinformatie

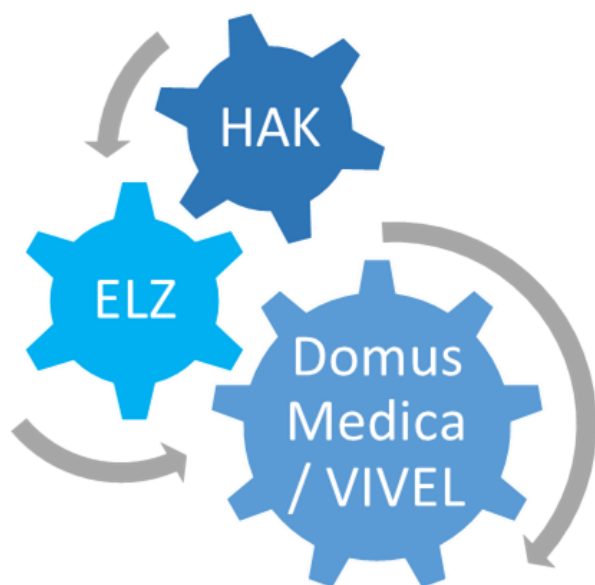
Wat met mijn ingevulde resultaten?

Alle resultaten worden verschillende keren per week doorgestuurd naar alle betrokken partijen. De bedoeling is om kort op de bal te spelen door alle actoren in de zorgverlening de meest accurate cijfers te geven.

Concreet betekent dit dat de gedetailleerde rapporten van dokters, CRA's en triageposten dagelijks verstuurd worden naar alle kringvoorzitters van de huisartsen. Tweemaal per week worden gelijkaardige rapporten voor de andere beroepsgroepen ook verstuurd naar de kringen van de vroedvrouwen en apothekers.

Tweemaal per week krijgen ook de eerstelijnszones een overkoepelend rapport voor verschillende beroepsgroepen, inclusief de gedetailleerde commentaren en contactgegevens. Deze rapporten combineren de data van alle beroepsgroepen in één overzicht en kunnen gebruikt worden om lokaal gecoördineerde acties te ondernemen.

We hebben ondertussen al veel positieve verhalen gehoord van de mensen die deze rapporten gebruiken om lokaal maatregelen te nemen. Verder worden deze gegevens ook gebruikt om de evolutie van de epidemie in de eerste lijn op te volgen. Het is dus van groot belang dat deze vragenlijsten over heel België consistent ingevuld worden.

Waar nodig kan de kringbestuurder de [ELZ coördinator](#) van de zone waarbinnen de praktijk of instantie gelegen is contacteren en als hulpbron aanspreken. Samen zoeken ze naar lokale oplossingen, eventueel over de sectoren heen binnen de eerstelijnszone. Alle betrokken actoren kunnen inspiratie opdoen, samenwerken en ervaringen delen via het VIVEL digitaal communicatieplatform [VIVEL Verbindt](#). Thema's zijn o.a. triageposten, schakelzorgcentra, ondersteuning eerstelijnszorgverstrekkers, samenwerking eerste-tweede lijn ... Blijkt dit onvoldoende, dan kan de eerstelijns- zonecoördinator dit signaleren aan VIVEL via info@vivel.be. VIVEL staat in nauw contact met Domus Medica en andere beroepsorganisaties.

Hoe moet je de rapporten interpreteren?

De rapporten die de kringbestuurder kan raadplegen worden uitgelegd in [deze handige instructievideo](#).

Wat met inhoudelijke vragen?

Zowel de beroepsorganisaties als de eerstelijnszones gaan met de informatie uit de vragenlijsten aan de slag. Het team van Domus Medica tracht sinds het einde van de krokusvakantie vragen over COVID-19 te beantwoorden. Wanneer er vragen voorkomen in de COVID-19 barometer zoeken ze een antwoord hierop in wetenschappelijke lectuur of bij de overheidsrichtlijnen. Deze plaatst Domus Medica consequent op de website bij de [FAQ's](#). Bij een wetenschappelijke vraag of wanneer u op zoek bent naar praktische richtlijn, twijfel dan ook niet om contact op te nemen via corona@domusmedica.be.

Ook VIVEL onderhoudt een FAQ waarin alle vragen behandeld worden. Deze wordt dagelijks aangevuld met de meest recente informatie en problemen die ontdekt worden uit deze vragenlijsten.

Beschikbaarheid beschermingsmateriaal

De rapporten met de individuele beschikbaarheid aan medisch materiaal van de praktijken, CRA's en triageposten worden dagelijks doorgestuurd naar de kringbestuurders en vanaf 2 april tweemaal per week naar de eerstelijnszonecoördinatoren.

Er werd afgesproken op federaal niveau dat **de "COVID19 barometer eerste lijn" het kanaal is via dewelke de eerstelijnsactoren hun noden moeten doorgeven**. Daartoe worden vanaf 6 april de beschermingsitems die bevestigd worden, gekwantificeerd in de barometer (men moet voortaan aangeven bij groot te kort hoeveel men denkt nodig te hebben voor de komende 30 dagen). Op die manier worden de noden voor de eerste lijn kwantitatief in kaart gebracht en doorgegeven naar de verschillende bevoegde instanties.

Het doorgeven van de noden aan beschermend materiaal, houdt geenszins in dat de overheid hiervoor zal instaan. Wel is het voor de overheid belangrijk om op deze manier vinger aan de pols te houden van de noden zodat zij de industrie correct kan informeren en zo nodig aanzetten tot verhoogde productie of invoer naar België.

Partners barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer voor huisartsen (praktijken, CRA's en triageposten) is een samenwerking tussen de academische centra huisartsgeneeskunde, Sciensano, Domus Medica, Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG), le Collège de Médecine Générale Francophone de Belgique en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL). Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid en enkele start-ups: Doctr, Vioras, Uncapped, Dataminded, Prato ea.

